

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

Sendt via elektronisk høringsportal

Oslo, 30. september 2025

Høring – utkast til ny lov om kunstig intelligens – gjennomføring av EUs forordning om kunstig intelligens i norsk rett

Norske Billedkunstnere (NBK) er en landsdekkende fagorganisasjon for profesjonelle billedkunstnere i Norge, bestående av om lag 3400 medlemmer fordelt på 20 grunnorganisasjoner.

Vi viser til at Kunstnernetverket har avgitt et eget høringssvar. NBK er en av kunstnerorganisasjonene som inngår i Kunstnernetverket, og vi stiller oss i sin helhet bak det inngitte høringssvaret. I tillegg støtter vi innspillene fra de kollektive forvaltningsorganisasjonene Kopinor, Norwaco og BONO.

NBK erkjenner at KI-loven gjennomfører en forordning som i utgangspunktet skal innarbeides ordrett i lovverket. Likevel ønsker vi å knytte noen generelle kommentarer til hvorfor det er viktig at den norske implementeringen regulerer bruk av åndsverk til trening av KI-modeller.

Generativ kunstig intelligens har medført store utfordringer for billedkunstnere. Dette knytter seg blant annet til ulovlig trening på rettighetsbeskyttet materiale. Kunstnerne har med dagens system ingen reell mulighet til å håndheve rettighetene sine på en effektiv måte. I tillegg konkurrerer de KI-genererte bildene med menneskeskapte bilder, noe som i ytterste konsekvens kan fjerne kunstnernes og illustratørenes næringsgrunnlag..

Artikkel 53(1)(c) og (d) i KI-forordningen pålegger leverandører av KI-modeller to plikter: For det første å overholde EUs bestemmelser om opphavsrett, inkludert reservasjonsretten etter digitalmarkedsdirektivet art. 4, og for det andre å utarbeide et "tilstrekkelig detaljert sammendrag" av treningsdataene som er brukt.

Imidlertid er de forpliktelsene som er fastsatt av EU-kommisjonen, etter vårt syn ikke tilstrekkelige for å ivareta opphavspersonens grunnleggende rettigheter. Uten transparens om hvilke treningsdata som er benyttet, hindres rettighetshaverne i å få den nødvendige innsikten til å oppdage og håndheve opphavsrettskrenkelser. Vi ber derfor departementet om å styrke transparenskravene ved gjennomføringen av forordningen i norsk rett.

NBK mener at den som ønsker å benytte et verk, som utgangspunkt alltid må innhente tillatelse fra opphavspersonen. Dette gjelder når materiale samles inn, når det brukes til såkalt innlæring, under prosessering av AI-systemer, og når AI-tjenester benyttes av brukere.

Reproduksjonen av verk som tillates for å utvinne ny kunnskap og oppdage sammenhenger gjennom tekst- og datautvinning, slik det er definert opphavsrettslig, kan aldri anses å omfatte annen bruk enn nettopp det. Opphavspersonens kunstneriske anseelse eller egenart og retten til å bli navngitt skal alltid beskyttes.

Hvis opphavspersonen har reservert seg gjennom såkalt «opt out», kan ikke bruk skje i det hele tatt. Egnede reservasjonsmetoder varierer fra felt til felt. For visuelle verk må det være tilstrekkelig at den enkelte rettighetshaver tar forbehold om bruk for hele sitt kunstnerskap ettersom det er umulig å reservere seg spesifikt for hvert enkelt verk.

Med vennlig hilsen

Geir Egil Bergjord
styreleder, Norske Billedkunstnere